אב"א סיקרא

על נושא באנאלי

א.

ב„דבר" פורסמה הרצאתו המענינת של מר ש. הלקין „יהודים ויהדות באמריקה". חמרצה התעכב על בעית שנאת ישראל התם.

על האנטישמיות באמריקה עדיין אין כדברים ב„חברה טובה". ביחוד אסור לדבר על אנטישמיות כמדינה בפומבי, בעתונות. כמובן, העתונות מסמנת ומציינת כל מיני תופעות אנטישמיות. ואף על פי שאין להפריז בערכן של תופעות אלה, אף על פי כן עולות הן על הפרק בכל עתון יהודי. בברוקלין הכו ילד יהודי, בראש השנה או ביום־כפור היה צורך לקרוא למשטרה, כדי לשמור על בתי כנסת, מפני חוליגנים עומדים ומחכים ליהודים להנתפל עליהם באלות. ב־בוסטון היתה שכונה שלימה שילד יהודי לא יכול לטייל בה לבדו. רושמים את הדברים האלה ובעצבנות. שאפשר היא גם מוגזמת. מוסרים מתוך עצבנות את נאומי בילבו בסינאט וראנקין בקונגרס, הנדפסים על חשבון הממשלה ועשויים להיות נשלחים ב־מאות אלפי ספסים לבוחרים האמריקניים. קיימים אדגונים אנטישמיים מובהקים, שמאז נגמרה המלחמה הם חוזים ומרימים ראש. ומדברים גם עליהם בחלחלה אולי מופרזת. אבל ה־עיקר הוא שמדברים על העובדות ה־אלה בפומבי כעל עובדות פרטיות ו־אין מדברים עליהן כעל פרטים. חיוצ־אים ללמד על איזה כלל.

הכלל מהו? יהדות אמריקה מפח־דת בלבה פנימה מפני האנטישמיות. היהודי האמריקני אחוז פחד מפני שנאת ישראל במקום. ההרגשה באנ־טישמיות נתגברה ביחוד מתוך כך, ש־מאות אלפי יהודים שרתו בצבא האמ־ריקאי ובצי האמריקאי".

זהו המצב האוביקטיבי. ברם, גלות אמריקה וביחוד באי־כחה משחקים את משחק היען במדבר, המסתיר את ראש־שו מתחת לנוצותיו ובלבד שלא לר־אות בעיניו את הצייד המתקרב. דברי יהדות אמריקה מתנחמים: „עדינו הרעה לא תגיע". דברי יהדות אמריקה מלאים צער, למראה המצב של גלות ארגנטינה. הן הנשיא של הקהילה הדרום־אמריקנית הוא פירון ה־אנטישמי, ר"ל. ואף עסקן מעסקני גלות צפון־אמריקה לא יעלה על דע־תו, שדווקא בזכות החוקה הדימוקר־טית עלול להיבחר איזה פירון בתור יורשם החוקי של ג'פרסון, לינקולן, וילסון, רוזבלט. הן עלה היטלר ל־שלטון בכח חוקה ווימר הדימוקרטית.

לפי הכרתנו העמוקה, גרם לאומה היהודית פרנקלין רוזבלט צרות צרו־רות גדולות יותר, מכפי שגרם (עד עכשיו) פירון. רוזבלט ידע יפה יפה, שגלות אירופה נטבחת והולכת והוא לא רק שלא נקף אצבע, אלא השתיק את כל האסון. והשכלתו הציונית קיבל דוזבלט „במשך חמש דקות" ישר מפיו של איבן סעוד... אבל הערתנו זאת היא הערה של דרך־אגב. יהודי אמרי־קה, במידה שנאמין לדבריה, כמת־בוללים וכציונים, משוכנעים ש„עדינו הרעה לא תגיע".

קיימת מחלה יהודית מסוכנת. שם המחלה: „אופטימיסטומניה", כלומר מחלת האופטימיזמוס. אין לך אויב מסוכן מאשר תלמידיו של אותו תנא קדמון ונחום איש־גמזו שמו. אחינו האומללים בגיטאות, בעצם הרעב ו־טיפוס הבהרות, התהלכו באמונתם ה־אופטימית: „מיר וועלן זיי איבער־לעבן", כלומר אנו, היהודים, נבלה אותם. נאריך ימים ונראה באבדן ה־גרמנים. ובאמונה זו חיו אחינו האומ־ללים עד פתחיהם של טריבלינקה, מיידנק, אושווצים. „עדינו הרעה לא תגיע": האופטימיזמוס היהודי הפושע הבלתי מוצדק. בשעה, שקלגסי היט־לר כבר התעסקו בטבח אוטבוצק ה־קטנה, התיימרו בגיטו וורשה הענקית: „עדינו הרעה לא תגיע". וגם נתנו טעמים הגיוניים לדבר: וורשה אינה איזו עיירה, וורשה היא עיר־ענק, ב־וורשה יושבים צירים ושגרירים של מעצמות זרות.

ובשעה, שכבר החלו „הטרנספור־טים" מוורשה לטריבלינקה, טענו „חכמי" גיטו לודז': „עדינו הרעה לא תגיע", כי גיטו לודז' ממלא תפקידים מלחמתיים ממדרגה ראשונה. ובשעה שכבר טבחו בגלות פולין, התיימרו ב־גלות הונגריה: „עדינו הרעה לא ת־גיע": הונגריה איננה ארץ אוקופציה של היטלר, היא בעלת ברית. והנה החל היצוא של חאינו מהונגריה ישר לאושוונצים.

ומה היה בעבר הלא כל כך קרוב, בשעה שנערכו וחזרו ונערכו הפוגרו־מים בגלות רוסיה טענו „הפולנים בני דת משה": „עדינו הרעה לא תגיע", וזחו עלבון כלפי הפטריוטיזמוס הפו־לני אם חושדים בעם הפולני בעל ה־תרבות המערבית, המסוגל לפוגרומים כ„מוסקלים", בני־מוסקבה אלה אנשי אסיה והמזרח.

ובשעה, שנערכו פוגרומים בגלות רוסיה ובגלות רומניה טענו בגלות אשכנז: „עדינו הרעה לא תגיע". ר־טעמיהם עמהם: דבר שהוא בגדר ה־אפשרות בארצות הברבריות שבמזרח אירופה, איננו אפשרי במערב ומכל־שכן בעם שממנו יצאו קנט, גיטה ו־שילר.

והאמנם לא חסר היה הגיון בדיבו־רים אלה. היה זה הגיון מתפיסי יותר מכפי שהיה זה הגיון מציאותי.

ובשעה, שהיטלר כבר השתולל ל־ארכה ולרחבה של היבשת האירופית, מקאלה עד סטלינגרד, — טענו בגלות בריטניה טענת „עדינו הרעה" וגומר.

ב.

אין אנו תמימים עד כדי לנסות ר־לתלות את הפוגרומים בבריטניה ה־גדולה בקולר שתי התליות שבחורשה בסביבות נתניה. רבה היא התמימות שלנו, אבל לא עד כדי כך. משל למה הדבר דומה. אלו תלו את מלחמת 18—1914 ברצח יורש העצר האוס־טרי, או את מלחמת 45—1939 בעקש־נות פולין, שלא רצתה לוותר על דנ־ציג ועל הפרוזדור לטובת הרייך. בי־אורים למאורעות טרגיים בנוסח ה־סוכנות (סמיכות הפרשיות בין התליות בחורשה לבין הפוגרום בת"א) או ב־נוסח אמיל לודביג על הגנזוס של מל־חמת 18—1914, — ביאורים אלה של מאורעות היסטוריים הם קלים ונוחים. ברם, אין הם מתאימים לאמת ההיס־טורית הגדולה ומכל שכן, שאין הם מתאימים לנו, המתנגדים לחכמת ה־חיים של Take it easy (תפוס את ה־חיים בקלות).

פוגרומים בבריטניה: בליוורפול, במנצ'סטר, בהאל, בניו־קסטל, גלד־גאו, לונדון ועוד ועוד... פוגרומים על יהודים באנגליה, בימי שלום הסוציא־ליסטים־הפביאנים. הן מאז מלוך רי־צ'רד לב האריה, מאז פוגרום לונדון בשנת 1189 ופוגרום יורק 1190, לא קרו פוגרומים בגלות אנגליה. „לא ייאמן, כי יסופר". כלומר אילו סיפרו זאת מלפני עשרים שנה. באנגליה בע־לת המסורת של המלכה ויקטוריה, ב־אנגליה שקמה סערה בתוכה עם עלי־לת דמשק, עם פוגרום קישנייב, עם משפט ביילים, באנגליה של בלפור וווג'בוד, באנגליה זו קרו פוגרומים! נצחו יוהן בלי־ארץ ואדוארד הראשון את וווג'בוד, את פטרסון. המנצחים היו בווין, ברקר. מי הוא אותו קל־הדעת, שהכריז „שלא ככל האדם ה־אנגלים". שוא ושקר! בין האנגלים לבין האוקריינים אין שום הבדל ב־שנאת ישראל. עד עכשיו היתה שנאה זו באנגליה עניין של פוטנציה. אבל הנה עלה הנגע וצף אל על.

אמנם לעת עתה לא נהרגו יהודים באנגליה. כלומר, בשעה ששורות אלו מועלות על הנייר עדיין אין ידיעות על רצח יהודים החם. ברם, מבלי כל רצון לפתוח פה לשטן, קשה להיות בטוח מה יהיה כשעורות אלו תגענה לנגד עיני הקורא... גם ברוסיה, בשנת 1881 לא נהרגו יהודים. ליתר דיוק: כמעט שלא נהרגו. ברם, אנו חיים, ב"ה, ב־מאה העשרים. והענינים מתפתחים ב־מהירות של מטוס בסטרטוספירה.

ג.

אין אנו רוצים להעמיק למעמקי ה־היסטוריה. אבל השמתם לב, שפוגרו־מים על ישראל מלווים בעלית קרן הפרוגרס בעולם הגוי? בהכריזנו זאת, בוודאי אנו רחוקים מאמונת תום לתלות תקוותנו בגויים הריאקציוניים. סו"ס גם גוי ריאקציוני, — גוי הוא. אבל זאת היא עובדה, חוק ולא יע־בור. כל נצחון סוציאליסטי בעולם ה־גויי, מלווה בפוגרומים ביהודים. לא דבר שבמקרה הוא ש„סופות בנגב" בדרום אוקראיינה, בעיקר, התחוללו מיד עם רצח הצאר אלכסנדר השני בר"ח מרס 1881. לא מקרה הוא ש־פוגרומי אוקטובר קמא קרו מיד עם פירסום מינשר הצאר על מתן החוקה. לא דבר שבמקרה הוא שפוגרום־ביא־ליסטוק 1906 קרה בימי „הדומה" (ה־מורשון הרוסי) הליברלית־שמאלית. והטבח, שחלף ועבר באוקריינה בעי־קר, לא קרה אלא בימי מלחמת האז־רחים ונצחון הבולשביקים. וטריבלינ־קה קרתה בימי שלוט הסוציאליזם ה־טבטוני. וחוזר הדבר באנגליה העכ־שווית. פוגרומים בימי שלוט הלייבור. ועליכם לדעת, מורי ורבותי, שהמר־ניסטרים הלייבוריסטים הם תלמידיהם של מוריהם הפביאנים, תלמידיהם של וואלס, שאו, הגברת והאדון וואב, ששנאת ישראל היתה לחם חוקם ה־רוחנית.

האוילים בתוכנו רוצים לראות בפו־גרומים עניין של הריאקציה ר"ל. אם אמת הוא הדבר, מדוע היו חיי היהו־דים בטוחים ביומי שלוט הרי־אקציונרים ניקוליי הראשון, אלכסנדר השלישי והמיניסטרים הצאריסטים ה־גדולים פובדונוסצב וסטוליפין. מדוע היו חיי שלשת מיליוני יהודי פולין בטוחים יותר בימי הפשיסט ר"ל פיל־סודסקי, מאשר חייהם של מאת אלף היהודים בימי שלוט הפרוגרסיבים בפולין?

כותב הטורים הוא רחוק עד למאוד מלסנגר על גויים. כותב הטורים האלה נמנה על „בית שמאי" ולא על „בית הלל". אבל העובדה היא עובדה. יש־ראל לוקה, בשעה שגל פרוגרסיבי מת־נשא ועולה בעולם הגויי. מעולם לא עמדו חיי ישראל מנגד, פרט לתקופת היטלר, כשם שהם עומדים עכשיו בג־לות הונגריה, רומניה, פולין. והן ב־ארצות אלו השלטון הוא פרוגרסיבי שבפגרוסיביים. ולא סתם שלטון פרו־גרסיבי קיים בארצות הנ"ל, אלא של־טון שניכר בו לא רק הקול אלא גם היד של יעקב... ולא דבר שבמקרה שהאסונות הנוראים ביותר ניתכו על הישוב בימי המיניסטריונים הלייבוריס־טיים של הוד מלכותו. כך היה בשנת 1929 וכך חזר הדבר ביתר שאת ב־שנים אלו.

ד.

אנו מהרהרים הרהורים מרים אלה לא רק בקשר עם גל הפוגרומים, החו־לף ועובר בבריטניה הגדולה. אנו מהרהרים הרהורים מרים אלה בקשר עם הנאומים שנשמעו בכינוס המחנ־כים והמורים שהתקיים לפני ימים אח־דים בהר הצופים. ב"כ אמריקה עם מר דושקין בראשם מענו עבור חינוך עברי, עבוד „ג'ודאיזם", כל זה אדר־בה ואדרבה. אבל למען השם, טענו ה־דושקינים, בל תקשרו כל זה עם ציו־נות אינטגרלית, עם שלילת הגלות. כי לא ככל הארצות היא אמריקה ולא כ־כל הגויים הם האמריקנים.

בנידון זה קדם למר דושקין „הת־בר" אליעזר שטיינמן מ„דבר". אלא הסניגוריה של דושקין על העם האמ־ריקני היא משנת 1947 והסניגוריה של שטיינמן על הרוסים, הגרמנים קדמה בעשרים שנה... שטיינמן טען אז לטובת הדימוקרטיה באירופה בנגד סה „תקרמלין", בנוסח „ווימאר", בינתיים דחקה „גירנברג" את רגלי „צדקנית" זו „ווימאר" שמה. וגלות רוסיה שילמה בשמד רוחני אינטגרלי בעד קיומה הגופני העלוב שבעלובים. השטיינמנים, חסידי הדימוקרטיה וה־סוציאליזם באירופה, השתתקו בשאלה זו. עכשיו נטלו רשות הדיבור הדושי־קינים, חסידי הדימוקרטיה בנוסח עבר־הים.

צודק מר דושקין: טרם הוקמה טריבלינקה באמריקה. ומשטר „ווי־מאר" עומד התם נכון. אבל סימנים מבשרי רעה מגיעים גם מהתם. ואם באמריקה יחלוף גל של פוגרומים, הרי זה יהיה איום ונורא. כי אמריקה היא ארץ „האסטרונומיה". באמריקה נע־שה הכל באמת מידה מוגדלת פי כמה וכמה. אמנם לעת עתה האספסוף ב־אמריקה הוא „אול רייט", הוא שבע ומצב־רוחו טוב עליו. כי זהו מתכונו־תיו של אספסוף, אין גבול לטובת לבו, כשם שאין גבול לרשעותו. בני־דון זה דומה העם הצפון־אמריקני ל־עם הרוסי שלפני המהפכה. ישנו הבדל בין „היינקי" לבין „הפוניא". הראשון חובב „וויסקי" והשני — „וודקה". אבל להבדל זה אין ערך גדול לגבי שנאת ישראל. בל נשכח שבאמריקה ישנן שכבות עממיות, ששנאת ישראל היא בשבילם דבר שבמסורת. למעלה מעשרה מיליונים אמריקנים הם מצא־צאי מהגרים גרמניים באמריקה ישנם מספר מיליונים פולנים, מספר מאות אלף ליטאים, רוסים למיניהם. גם ה־כושים כבר הספיקו להראות את אפ־שרויותיהם בפרבר הרלם, אשר בניו־יורק. והכושי בוודאי שישמחו להז־דמנות למראה משפטי לינץ', הנערכים בלבנים.

* * *

אלה הם מקצת מהרהורים שלנו ל־משמע הידיעות על הפוגרומים „הי־בשים" (לעת עתה!) בבריטניה.

במידה, שהיהודים הם מעשיים בענ־יניהם הפרטיים, בה במידה סחו עי־ניהם מלראות מהנעשה מחוץ לד' הא־מות שלהם. האם היה יציר מעשי יו־תר מסוחר התבואה באוקריינה, מסו־חר היערות בבילורוסיה, מסוחר הסיד־קית ברחוב גנשה, מיהודים המיושב־בים באשכנז? והאם יש לך יציר יו־תר מעשי מהרברנדים של גלות אמ־ריקה?

ד"ר ז. פון ויזל שבעה למותו של קרסקי ז"ל

רבים כמוהו לא תראו

האיש שאותו הובלנו לפני שבעה ימים למנוחת עולמים, היה בשבילנו יותר מ„עסקן ציבורי", מנהיג וחבר. הוא היה ידיד אשר לא רק אהב את רעיון הצה"ר ושירת אותו, אלא גם חיבב והוקיר כל חבר שבתנועה, כאחיו. שיתוף הקרב היה בשבילו שיתוף ה־חיים והאהבה.

זהו מה שציין את קארסקי בין כל יתר נושאי־כלי רעיוננו. הוא לא היה סומא לגבי מגרעות האנשים, שאתם עמד בקשר. הוא סבל ביניהם יותר מאשר כל אדם אחר. והיה זועף על כך. היה מחרף ומגדף ב„גסות הברלינאית" שלו. ברם כל זה לא שינה כחוט ה־שערה את העובדה, כי בתוך־תוכי־לבו הוא אהב את כולם, את כל החברים. כאהוב אב את בנו ואח קשיש את אחיו הצעיר ממנו. אהבה זו שלו להצה"ר ולכל צה"רי היתה מהדברים הנדירים והיפים ביותר בארצנו האכולה שנאה ומשטמה.

קרסקי לא בא לשנוא, לא היה מעולם מוכן לכך, הוא היה מוכן לאהוב ול־עזור, לסייע ולתמוך.

צערי הוא, שהיום, בשעה נוגה זו, עלי להכיר עד כמה מעטה תבונתנו, ושל יהדות ארץ־ישראל, לתפיר תועלת מאדם זה. קרסקי היה נשיא הקהלה היהודית בברלין, והוא היה נשיא מוצ־לח מאוד, אולם בארץ ישראל לא היה אפילו חבר מועצה. קרסקי היה המו"ל של אחד השבועונים הציוניים הטובים ביותר בשפה הגרמנית באירופה. אבל בארץ ישראל לא ניצלו גם את הכשרון הזה. קרסקי עמד בראש מפעל — של מיליונים — בגרמניה, בארץ ישראל השכילה רק קופת החולים הלאומית להפקיד בידיו את הנהלתה הראשית — והיא אמנם ראתה בתקופת הנהלתו התפתחות וגידול עצומים.

קרסקי הרגיש שהוא יכול לתת יותר ממה שדרשו הימנו. והוא שאף לתת יותר. לצערי הרב, לא היה מי שיבין רצון זה ומי שינצל כשרונות אלו.

ארצנו ועמנו, עם כל עניים הגדול, רואים את עצמם כה שופעים כוחות ואמצעים, עד כדי להרשות תשע שנות בטלה של כוחות אדם כקרסקי, עד שהמוות לקחהו מאתנו.

כשרונותיו של קרסקי התבלטו ב־עיקר בשדה המדיניות הבינלא־מית. פה ניתן לשכלו החריף ולתבונתו ה־בריאה, שלא הועמה ע"י כל תאוה או מורך־לב, למצוא פורקן לעצמם... וכאן יכול היה קרסקי לשרת את עמו ומפלגתו ולהועיל להם ביותר, אף כי קשיי הלשון היו לו לתקלה.

אולי עוד לא הגיע המתאים לס־פר, כיצד קרסקי, כבר ב־1933 ואח"ב בכנוס היסוד של הצ"ח בוינה 1935, ובשנים הבאות, ערך ללא הפוגה תכ־ניות להצלת היהדות הגרמנית. התכ־ניות הללו היו ידועות לכותב השורות האלו, והוא תמך בהם בכל לבו.

קרסקי היה הראשון בין כל ציוני גרמניה, אשר הבין כי מדיניות היטלר מורדוה להסתיים בגירוש כל יהודי גרמניה, ושהשאלה העומדת בפנינו היא: אם גירוש זה יתקיים לפני הה־רס הכלכלי הגמור או לאחריו. על הש־מדה, לא דיבר אף הוא בזמנים ההם. וקרסקי היה הראשון אשר טען כי השקפת התנועה הרביזיוניסטית מוכ־רחה להיות, לעזור ליציאת יהודי גר־מניה — בכל מחיר. קרסקי דרש כבר ב־1933, ובמרץ־משנה ב־1935, כי הצ"ח תעסוק, בעזרתם הגלויה או הנס־תרת של הפקידים הפרוסיים המעטים, אשר שללו את רוח הנאציות, בארגון היציאה החמונית של היהודים מגר־מניה.

תכנית זו לקחה בחשבון את קנית ספינות גרמניות בעזרת „הכספים ה־מוקפאים", ואת ציוד האניות האלו — וקרסקי לא חשב על סירות עלובות, כי אם על אניות גדולות, ענקיות, ושילוחם במים זרים. בכקום ייצוף השוק הארצישראלי בסחורות גרמ־ניות ע"י „העברה", רצה קרסקי ליצור צ"ייציאה עברי. אשר ייצף את מי ים־התיכון באניות מעפילים יהודיים.

כאבו הגדול של קרסקי וגם שלנו היה שתכנית זו לא נתקבלה. המוסדות הציוניים לא רצו לעשות כל דבר „בל־תי־חוקי" ובהצ"ח עמדו רובם על תכ־נית חרם טוטלי על סחורות גרמניה ולא רצו אפילו לוותר לטובת קנית אניות גרמניות וחמרי־ציוד. בחלקו גם מפחד, שמא הרתוב היהודי, אשר את „ההעברה" של השמאל אישר, יקבל את זה כשיתוף־פעולה עם היטלר.

למעשה, לא חשך הגורל, דוקא לק־רסקי האמיץ והישר. את האשמה הזו. תפקיד התצלה שלו אילצו לבוא במגע עם פקידים גרמניים. ומה שנחשב אז כהישג בשביל ציוני רשמי, נתקבל כהאשמה עליו. באשר קרסקי נוכח לדעת שאין מה להציל עוד באירופה והוא בא ארצה, הצטרך להיאבק עם האשמה איוולת זו בבתי־דין כבוד. חד־שים רבים עברו, והם גזלו ממנו את אומץ־הלב של שנותיו הטובות ביותר, ומהישוב את כוח עבודתו הטוב ביותר, עד שסתם את פי משמיציו.

אכן, רבבות יהודים גרמניים גוס־פים היו יכולים להיות עמנו היום בארץ־ישראל, אלפים רבים אחרים היו נותרים בחיים, וכן עמדתנו המדינית היתה אחרת וטובה יותר, אילו היתה התנועה הלאומית מקדימה ללכת בד־רך בה הורה קרסקי ב־1933—1935, ואשר בסופו של דבר עלתה בה, כשר־הוקמו בוינה, דאנציג ובריון „משרדי הגירה" אשר הביאו ארצה בלי רשיונות סה „תקרמלין", בנוסח „ווימאר", בינתיים דחקה „גירנברג" את רגלי „צדקנית" זו „ווימאר" שמה. וגלות רוסיה שילמה בשמד רוחני אינטגרלי בעד קיומה הגופני העלוב שבעלובים. השטיינמנים, חסידי הדימוקרטיה וה־סוציאליזם באירופה, השתתקו בשאלה זו. עכשיו נטלו רשות הדיבור הדושי־קינים, חסידי הדימוקרטיה בנוסח עבר־הים.

צודק מר דושקין: טרם הוקמה טריבלינקה באמריקה. ומשטר „ווי־מאר" עומד התם נכון. אבל סימנים מבשרי רעה מגיעים גם מהתם. ואם באמריקה יחלוף גל של פוגרומים, הרי זה יהיה איום ונורא. כי אמריקה היא ארץ „האסטרונומיה". באמריקה נע־שה הכל באמת מידה מוגדלת פי כמה וכמה. אמנם לעת עתה האספסוף ב־אמריקה הוא „אול רייט", הוא שבע ומצב־רוחו טוב עליו. כי זהו מתכונו־תיו של אספסוף, אין גבול לטובת לבו, כשם שאין גבול לרשעותו. בני־דון זה דומה העם הצפון־אמריקני ל־עם הרוסי שלפני המהפכה. ישנו הבדל בין „היינקי" לבין „הפוניא". הראשון חובב „וויסקי" והשני — „וודקה". אבל להבדל זה אין ערך גדול לגבי שנאת ישראל. בל נשכח שבאמריקה ישנן שכבות עממיות, ששנאת ישראל היא בשבילם דבר שבמסורת. למעלה מעשרה מיליונים אמריקנים הם מצא־צאי מהגרים גרמניים באמריקה ישנם מספר מיליונים פולנים, מספר מאות אלף ליטאים, רוסים למיניהם. גם ה־כושים כבר הספיקו להראות את אפ־שרויותיהם בפרבר הרלם, אשר בניו־יורק. והכושי בוודאי שישמחו להז־דמנות למראה משפטי לינץ', הנערכים בלבנים.

* * *

אלה הם מקצת מהרהורים שלנו ל־משמע הידיעות על הפוגרומים „הי־בשים" (לעת עתה!) בבריטניה.

במידה, שהיהודים הם מעשיים בענ־יניהם הפרטיים, בה במידה סחו עי־ניהם מלראות מהנעשה מחוץ לד' הא־מות שלהם. האם היה יציר מעשי יו־תר מסוחר התבואה באוקריינה, מסו־חר היערות בבילורוסיה, מסוחר הסיד־קית ברחוב גנשה, מיהודים המיושב־בים באשכנז? והאם יש לך יציר יו־תר מעשי מהרברנדים של גלות אמ־ריקה?

ק. כ.

חשבון הנפש הרביזיוניסטי

מאסרם של ראשי העיריות והמוע־צות הפתיע את הציבור. ואילולא מא־סר זה היתה כליאתם של ראשי הצה"ר ושל ד"ר ווינשל וד"ר לובוצקי עוברת ללא כל רושם מיוחד. שהרי בעיני רבים הרביזיוניסטים והקרובים למעגל הר־ביזיוניסטי הם מועדים למאסר ולסבל, ו„ישיבתם" אינה אלא חזיון תדיר; חזיון שמתיחסים אליו בחמלה מהולה בלגלוג. אולם במאסרם של ראש־שי הרשויות המקומיות היה מן ההפ־תעה ממש; ולא רק הירוקים והבלתי־מנוסים בפוליטיקה הארצישראלית עמ־דו מופתעים לנוכח המאסר של רוקח, קריניצי ובן־עמי, אלא גם הוותיקים והבקיאים.

ואכן הוכיח מאסר זה, שיחס טוב מצד השלטון, ולו גם במשך עשרים שנה, אינו נכס של קבע; כי יחס השלטון נתון לתמורות מפתיעות. תמו־רות שבעקבותן מי שמסב היום על כור־סה נוחה, בשעת ראיון רשמי, עלול לה־יות מוזמן מחר לשעום את סעמו של המצע הקשה בלאסרון.

על שום מה נאסרו ראשי המועצות? האם כדי שתתרבה בערים האנדרל־מוסיה והמבוכה הכלכלית — מאין יד־קברניט מנהלת — בימי המצב הצבאי הממשמש ובא; האם כדי לרמוז, שה־לויאליות שגילו עד עכשיו ראשי הר־שויות המקומיות שוב אינה מספיקה ונחוצה מנה נוספת של לויאליות; האם לשם הסגנה — בלבד — של כוח השלטון ושל אי־התחשבותו בישוב?

לא נרבה סברות והשערות על נושא זה. אולם אנו מניחים שהחזקתם של ראשי רשויות מקומיות במעצר לא תהיה אלא מעשה חולף־עובר. זמן מעצרו של כל אדם לפי חוקי החירום הוא סוד כמוס; ובמיוחד אופפת הסר־דיות את כל מה שנוגע למעצרם של אלה המוגדרים בתור „בני אדם חשר־בים מאוד". ואף־על־פי־כן אנו מעיזים לנחש שלא יעבור זמן מרובה והא"א רוקח, קריניצי ובן־עמי יחזרו לעבוד־תם ולחוג משפחתם; יחס השלטון כל־פיהם יהיה שוב ידידותי־אדיב, כאילו לא קרה דבר המעצר מעולם, כאילו השילוח ללאטרון אינו אלא מין „מעשה ספורט", שעל הנפגעים ממנו לשכחו תוך ימים מעטים, אחרי שישתחררו ממכלאות־החיל.

לעת־עתה לא נוכל לנחש ניחושים ולשער השערות גם ביחס לזמן מעצרם של הרביזיוניסטים שנכלאו.

על אף הדעה הכללית אנו רואים דוקא במאסר ראשי הצה"ר — ולא במאסר של ראשי הרשויות המקומיות — את עיקר החשיבות שבמעשה האח־רון של הממשלה. זה זמן רב, שהממש־בערך 35.000 יהודים. 25.000 מהם עברו דרך דינה עצמה. (הערה: לארץ־ישראל, ולא לקפריסין או מרסיל כמנ־הג היום). אולם האנשים אשר הקימו את המשרדים האלה, עשו זאת מבלי לדעת כי אבי הרעיון הזה היה קרסקי, ושבזמנו הרפו את ידיו מלהגשים רע־יון זה בחיים.

* * *

גם העובדה שהוא נתן לבטל את רצונו, היתה אפיינית עבורו — עבור האדם שנשאר צנוע למרות כל הצ־לחותיו ועשרו באירופה. גם הרא־שונים אשר הקימו את המשרדים בוי־נה וברין עשו זאת ללא ברכת המפ־לגה ומנהיגיה. ברם, קרסקי היה יותר מדי „גרמני" בשביל זה, הוא היה בעל משמעת, ציית תמיד, — וצנוע. כשי־הנשיאות לא אישרה איזו שהיא תכנית, אז לא צריך לבצע אותה, והוא שתק. כשקראו אותו, הוא התיצב. כשמישהו היה זקוק לעזרה והתערבות היה קרס־קי מוכן. וכששכחוהו, לא דרגו על כך.

הוא היה מדינאי גדול, נואם בחסד עליון, סופר טוב, מארגן יוצא מן הכלל, סוחר מצויין, שופט ללא משוא פנים... וצנוע.

הוא היה אדם טוב.

סיפדוהו, חברים! — רבים כמותו לא תראו.

חשבון הנפש הרביזיוניסטי

לה מביטה בעין זועפה על התנועה הל־אומית. „שטח המחיה" היורידי־ליגלי שלנו, זה שטח הבטחון ממעצר ומרדיפה הלך ונצטמצם במשך השנים. היות רביזיוניסט בתקופה האחרונה היה להיות אדם המועד למעצר או לפ־חות ל„חקירה" מטעם הרשויות הממ־שלתיות. אולם אף־על־פי־כן לא נגעה הממשלה במוסדות התנועה כשלעצמם. בלגליות ובזכות לליגליות של ה־תנועה ושל ארגונים שונים המסונפים לה לא הוטל ספק. עתה נפרץ גם הסייג הזה. בית"ר הוכרזה לבלתי־חוקית. „שטח המחיה" שלנו נצטמצם עוד יו־תר. מעט בטחוננו ממאסר ומרדיפה נתמעט עוד יותר. גורמים חזקים בממ־שלה ובישוב חותרים תחת שרידי הלי־גליות, שנותרו לנו. ולכן אנו חושבים ששעה זו היא כשרה לעשיית מעין חשבון־נפש רביזיוניסטי.

ב.

התחלנו כמפלגה מתונה מאוד: „מפ־לגה פרו־בריטית מאוד. מבחינת הפרו־בריטיות לא היה הבדל בינינו ולבין וויצמן. אלא שהוא — וויצמן — הטיל את הדגש על הציות הפאסיבי, בה בש־עה שאנו שמנו את הנקודה על השיתוף האקטיבי. התחלנו מן התביעה ל־גדוד עברי — זה המכשיר לקוממיות עברית תוך נכונות להבטיח אינטרסי האיסטרטגיה הבריטית כאחד. וברית־טרומפלדור — זו שנאסרה עכשיו — באה להמשיך את מסורת הגדוד העברי. ברית־תרומפלדור נועדה לשמש ערי־סה לכעין „משמר־סואץ" יהודי־בריטי.

כל אלה היו תכניותיה של ה־מפלגה אך לפני שתי עשרות שנים. ותכניות אלה נראות עתה בעינינו כ־דמיונות כמעט־חולניים. והדבר הוא כך, מפני שהמציאות בשתנתה תכלית שינוי, מפני שהמדיניות הבריטית גלשה יותר ויותר לפסים אנטי־ציו־ניים. בעקבותיה של גלישה זו הלך ונכרה ניגוד עמוק בין הרביזיוניזם ובין הפוליטיקה הבריטית. מלכתחילה אף סרבנו להאמין, כי אנגליה — אנגליה כולה — היא נגדנו. הכרחנו את עצמנו להשוב, כי רק קומץ של פקידים ומושל־כי־חוטים הוא שמסה את המדיניות הבריטית למסלול אנטי־ציוני. והתת־פכחות מאמונה זו היתה בשבילנו מכאיבה מאוד. ובעצם ההתפכחות איננה שלמה עד עכשיו. בעצם — למרות רצוננו — חננו צמודים ודבוקים עד עתה לחוויה־בראשית זו של „אנגליה הטובה"; צמודים ודבוקים ומייחלים, שהסיוט המר יחלוף־יעבור והשיתוף שעליו חלמה המפלגה בשחר ימיה יהיה סוף סוף עובדה קיימת.

אכן, מידת השנאה שלנו אל אנגליה היא כמעט שיטחית ושל אי־שיתוף מלא עם הפוליטיקה הבריטית התת־חילו מדברים אצלנו אך לפני שנה או שנה וחצי. ורק הגלישה המתמדת של הפוליטיקה הבריטית לצד האנטי־ציו־ני הפכה אותנו ל„קיצוניים", באשר נשארנו עומדים על מקומנו הישן, ש־הפך בינתיים ל„קצה", באשר סרבנו להסתגל לשינוי־העתים, שאליו הסתג־לו האחרים.

אולם מידת מתינותנו התבלטה פי כמה ביחסנו כלפי פנים. כי למרות שנרדפנו והורעבנו במשך שנים, לא אכלה בלבנו — פרט למקרים מעטים מאוד — האש העזה של משטמה תהר מית, של שנאת־נקם הדוחפת למלחמת אחים. תמיד תמיד הרשטנו יד לשלום וליצירת חזית משותפת כלפי חוץ, ולמרות שהיד שהושטה הושבה תמיד ריקם, לא נלאינו מלהושיטה מחדש. האם ישנה מידה חותכת יותר למתי־נות? וכל מיעוט שנאתנו כלפי המש־טר הישן ונושאיו מוכח כאשר משקי־פים על השנאה המפעפעת בין פלגי השמאל גופם. איזו שנאה רעל שום מה? על קיפות בנציגות במועצת פר־עלי ת"א, או ברעדה זו או אחרת של „סולל־בונה". מה הם חטאים אלה לעו־מת מניעת־סרטיפיקטים מבית"רים,

(סוף בעמוד ד')

א. רמבה

„הגולה היא ליל בר־חלמי"

א.

גם הם שנאו יהודים. תמיד שנאו. כי אי־זה העם הגויי שאיננו שונא את האומה, ש־נתנה להם את התנ"ך ואת ישו ואת שפי־נוזה ואת מארקס ואת דיזראעלי ואת ראשנוי? אבל השנאה ליהודים בבריטניה היתה בדורות האחרונים ענין שברגש ה־פנימי בלבד. הלב לא גילה לפה. אנטי־שמיות היתה לפנים באנגליה מן הענינים, שאין מדברים עליה בגלוי, בטאלונים ה־מומביים ובמועדונים. זה היה רגש אינ־סימי של כל יהיד וכל משפחה. חוא טופח במידה ידועה בתוך המשפחה. אבל החוצה לא יצא.

מספר היהודים באנגליה היה קטן. הוא לא הגיע אפילו לאחוז אחד של האוכלו־סין. סיבות לשנאת ישראל — סיבות ממש — לא היו. המדינה היתה עשירה ומלאה כל טוב. האזרח חי לו חיים שקטים ושלוים. סגורים בתוך עצמו. עם היהודי נתקל לע־תים רחוקות מאד, או לא נתקל בכלל. את פרנסתו לא גזלו היהודים, ולא היה יכיל להתרעם עליהם. אמנם. תמיד היו יהודים שנדחקו ל„ראש התור", ועל אלה הביטו בעין לא כל כך טובה. קינאו בהם. אבל אלה דווקא גרמו תועלת מרובה ליקירות. את בנימין דיזראעלי־ביקנספילד לא אהבו מתנגדיו הפוליטיים לא רק משום שהיה יריב מדיני, אלא גם כיון שבעל המרפקים הגאוניים האלה היה פעם יהודי (גם המרת דתו לא עמדה לו, והוא נשאר בעיני כל האנגלים כיהודי). גדולתה של הקיסרות הבריטית, ההולכת ומתבוצת עכשיו על ידי ממשלת הלייבור, באה לה במידה מרו־בה הודות ליהודי זה ובנימין דיזראעלי שמו. הוא הביא לכתר את הודו; הוא הגיש למלכת ויקטוריה את מאלטה, והוא שנתן לה במתנה את מניות תעלת סואץ. ומה עוול גרמו לבריטניה המדקין רידינג וסיר אלפרד מונד והרברט סמואל וסיר פיליפ ששון ועוד מאלה שנדחקו ל„ראש התור"? אף על פי כן, כאשר היו אף בהזגים הגבוהים ביותר מדברים על דיז־ראעלי, היו מוסיפים לו את התואר „היהו־די". וכיון שהמלכה וויקטוריה נטתה לו חסד והכירה לו טובה על כל אשר עשה למען הכתר, (היא שאמרה לו, לדיזראעלי, כאשר הזמן אליה: „צר לי שהטכס הרש־מי איננו מרשה לי לבקש אותך לשבת" והיא צריך היה לעמוד בפניה), כעסו עליו עוד יותר. אבל הנימוסים הטובים לא היר